

הישיבה

הגליון לבן הישיבה

גליון מס' 48

אליך בן ישיבה

מי יעלה בהר ה'

חז"ל מספרים (שבת פח.) שבשעה שעם ישראל קיבל את התורה בהר סיני, כפה הקדוש ברוך הוא עליהם הר כגיגית ואמר להם: "אם אתם מקבלים את התורה - מוטב, ואם לאו - שם תהא קבורתכם".

הקושיות ידועות: ראשית, מדוע היה הקב"ה צריך להכריח את כלל ישראל בצורה מאיימת שכזו, הרי הם כבר הסכימו לקבל את התורה והכריזו ואמרו בצורה ברורה שאינה משתמעת לשתי פנים, שכל אשר דיבר ה' יעשו וישמעו, ומדוע אפוא היו זקוקים לכפייה המיותרת הזו? שנית, מדוע אמר להם "שם" תהא קבורתכם, הרי הם עומדים על מקומם וההר מאיים לקבור אותם על עומדם, וא"כ היה ראוי לומר "כאן" תהא קבורתכם?

ושלישית, מהי הגיגית הזו ואיך היא קשורה לכאן? מדוע דווקא המשיל את ההר כגיגית? מדוע בכלל הוצרך להמשיך למשוהו ולא לומר כפשוטו: כפה עליהם את ההר?

אלא ההסבר בזה הוא, שהקב"ה כפה עליהם את ההר שהיה כגיגית, כלומר, הוא היה חלול מבפנים. הסכנה לא הייתה שההר יחמץ אותם למוות, לפי שאם היה ההר יורד עליהם, היו מצליחים לשרוד בתוך חלל ההר עד יום מותם.

וזו הייתה קריאתו של הקב"ה: האם חפצים אתם לחיות ככל הגויים; ללא שאיפה, ללא גדלות, ללא התרוממות וללא כל אפשרות להתעלות? כמו בהמה שקמה משנתה בכדי לאכול, שאפשר יהיה לחלוב אותה, שתוכל לאכול עוד ולחזור לישון, שתוכל לקום ולהמשיך את הגלגל המתמשך הזה עד אין שיעור? האם כך הנכם רוצים לחיות? כי צורת חיים שכזו דומה כאילו ההר החלול הזה סוגר עליהם, אמנם הם חיים, אבל חיים ללא כל אופק וללא כל תכלית.

מאידך, אמר הקב"ה לישראל, אם תקבלו עליכם את התורה, הרי שההר ישוב למקומו, ואתם תזכו לעלות עליו! להתעלות! להתרומם! להגיע לפסגות! לא לחיות בצמצום העולם הזה, אלא יחד עם התורה שביכולתה להעלות את העוסקים בה לגבהי מרומים...

כעת, כל הא'ים' הזה נראה באור אחר לגמרי, הקב"ה הראה לנו בזה את עוצם סגולת התורה, שרק עמה אפשר להתרומם מעבר להשגות הגשמיות הבהמיות והרדודות. לכן גם אמר "שם" תהא קבורתכם, כי המוות איננו כאן על המקום, אלא שם - בתוך הצמצום, בתוך גבולות הארציות... וזו גם הכוונה בגיגית, שסוגרת ונוטלת את האפשרות להתעלות.

הבה ננצל את הימים הגדולים הללו, להתעלות בהר ה', להתרומם עם התורה הקדושה למעלה למעלה...

שואל ומשיב

הרב בנימין ברנצוויץ

לכבוד מערכת עלון הישיבה שיחיו:
קודם כל תודה רבה על העלונים המחזקים המעודדים והמעניינים. יש לי שאלה שמציקה לי מאד כבר

זמן רב:

איך מגיעים לכונה אמיתי וכנה בתפילה, כאשר אני מתחיל להתפלל פעמים רבות אני מוצא את עצמי באחת הברכות האחרונות, והדבר מציק לי מאד, ואני רוצה להתייעץ איך להגיע לכונה טובה בתפילה, ועל ידי זה להגיע לסייעתא דשמיא בלימוד ובכל העניינים אשמח לקבל תשובה בהקדם, ואני מאמין שעוד רבים שמתקשים בזה ישמחו לשמוע תשובה ועיצה בזה

תודה רבה
י.ב. רכסים

שלום לך יקירי

[ענין זה שהעלית חשוב הוא עד מאד ועקב קוצר היריעה לא נוכל להקיפו במכתב אחד, על כן אכתוב לך בפעם הזאת חלק אחד ובמכתב הבא בע"ה את השלמות הדברים]

העלית בשאלתך בעיה העומדת ברובו של עולם כדברי הגמרא בברכות (ה, ב) על מעלתה של התפילה שהיא מהדברים העומדים ברובו של עולם ובני אדם מזולזין בהם. בעייתך היא לא בעיה אישית שלך ושל נוספים, היא בעיה קיימת שכבר עמדו עליה חז"ל, ועצם הידיעה שהבעיה ידועה, זה עצמו כבר חלק מהפתרון!

ושים לב יקירי! חז"ל הקדושים בהציגם את הבעיה שהתפילה היא מרוממת עד מאד ובני אדם מזולזין בה - בכך הם הציגו את הפתרון לבעיה, שהסיבה שאנחנו לא מרגישים במעלת התפילה ורוממותה, זה כיון שאנחנו מזולזלים בה ולא מכירים את מעלתה לא מכירים את תועלתה האישית לכל אחד ואחד - וכשנדע להכיר ולהעצים בתוכנו את כחה של התפילה עוצמתה והשפעתה האדירה על כל אחד בכל התחומים, אז יקל עלינו לגשת לתפילה באופן הנכון, וגם לזכות לכוון בה והתפלל כראוי וממילא לזכות לכל המעלות שיש בה.

שתי הרגשות צריכים אנו להעצים בתוכנו ברוב מעלת התפילה: האחת - שהתפילה זה זמן נגוב בו אני הקטן עומד לפני בורא העולם, ומתפלל לפניו ומבקש ממנו כל צרכי כבן לפני אביו ממש; וְיִדְבֵר אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ וְהוּא יִתְבָּרַךְ שׁוֹמֵעַ וּמְקַשֵּׁב לְכָל מִילָה וּמִילָה - וְדַבֵּר זֶה דוֹרֵשׁ הַתְּבוּנָה תְּמִידִית לִפְנֵי כָל תְּפִילָה אֲשֶׁר עִם הַזְּמַן הוֹלֶכֶת וּמִתְקַבֵּעַ בְּלִבּוֹ שֶׁל הָאָדָם, וְכַדְּבָרֵי הַמְּסִילָה יִשְׂרָיִם (פ"ט) 'מי שהוא בעל שכל נבון - במעט התבוננות ושימת לב, יוכל לקבוע בלבו אמיתות הדבר

איך שהוא בא ונושא ונותן ממש עמו יתברך, ולפניו הוא מתחנן, ומאתו הוא מבקש, והוא יתברך שמו מאזין לו ומקשיב לדבריו, כשאר ידבר איש אל רעהו ורעהו ושמע ומקשיב אליו.

מבהיל! אני עומד ומדבר ובורא העולם מאזין ומקשיב לכל מילה כדבר איש אל רעהו! הלא זו הרגשה מרוממת ביותר, שאם יקבענה האדם בלבו, הרי כל פעם שניגש הוא לתפילה, ממילא יחפוץ הוא להתאמץ לכוון ולדבר כראוי לפני בורא העולם.

הרגשה שניה וחשובה מאד היא - לדעת בידיעה אמיתית, שכל הצלחת חיי הרוחניים והגשמיים תלויה בבקשתנו ותפילתנו אליו, כמבואר ברש"י בראשית על הפסוק "וכל שיח השדה וגו'" שכל השפע הגיע לעולם רק אחר שהתפלל עליו האדם -

- כמה מאמץ ישקיע אדם שידוע שבבקשה מסוימת שיגיש למלך בזה תלויה כל הצלחתו, ולפי זה יחליט המלך מה להעניק לו וכמה!

וכדי לחזק בתוכנו הרגשה זו נביא מה שכתב הגר"ש וולבה זצ"ל בספרו עלי שור (ח"א עמי ק"ג) שהביא את דברי האורחות חיים לרא"ש "בהגיע עת התפילה משלוש תפילות היום, יניח כל עסקיו ויתפלל", שאל הרב וולבה זצ"ל כיצד עושים זאת? איך אפשר פתאום להניח כל עסקו אחר שעד לפני רגע היינו שקועים בהם עד כדי שחת עצמנו? אלא התשובה היא - עצם הידיעה שעסקים אלו כדי שיצליחו דרושה תפילה להקב"ה, וכלי תפילה לסייעתא דשמיא, אין הצלחה בכלום! ויש להוסיף בזה את לשון הזהב של מרן החזו"א זצ"ל "התפילה היא מטה עזו ביד כל אדם, וכל שישים האדם מבטחו בו יתברך כן יעלה וכן יצליח!"

כשתבוננו בכל כל יום כמה דקות לפני התפילה בשתי הרגשות אלו, בהכרח שתפילתך תראה אחרת, ומרצונך יהיה להתאמץ בכך ולכוין במילות התפילה.

רק תדע לך יקירי, שאם מחשבות אלו יקבעו בלבך, אזי כל היום תהיה הרגשתך מרוממת ושמה, על כך שיש ביך הזדמנות לשפוך שיח, לבקש להתחנן ולדבר עם בורא העולם 'כדבר איש אל רעהו', ומובטח לך שמדי פעם גם כבר תתגעגע לזמן של תפילה כשיהיה בלבך רצון לדבר את אשר עמך, וכפי שכתב הגרמ"י לפקוביץ זצ"ל (מכתב לכינוס אלפים בענין התפילה) 'מה מאד ינעם ויערב לאדם עת זו של תפילה אם יתן אל לבו מעט על הזכות שיש לו אשר יוכל לעמוד לפני קונו ולשפוך שיחו... וכשיתן האדם לבו לחשוב על דבר זה, הלא ההרגשה הזו תתן לו אושר ושמחת חיים לכל שעות היום.'

חובה לציין שנדרש לכך מאמץ ועמל, ונשתדל במכתב הבא להרחיב בענין הזה.

קצת מחשבה קצת מאמץ ובע"ה תצליח!

אנחנו לעזרתך בכל ענין ונושא בדרכך לעלות מעלה מעלה. צוות מורחב של 'סוקד הישיבה' לעזרתך בכל יום בשעות הערב

בין השעות 7:30 ל-10:30 בערב
1-800-20-18-18
שיחת חינם

הישיבה

קשה לך? זקוק לעזרה?

להרגיש את המת'יקות בלימוד התורה

הדרכה והנהגה לכן הישיבה ממון ראש הישיבה הגאון הגדול רבי מיכל יהודה ליפקוביץ זצוק"ל

השקפה

ואמר לי רבינו: אתה צודק במאה אחוז. לימוד התורה יש לו תנאים, ושם אין מקיימים את התנאים הנדרשים, והרי מצינו בגמרא (נדרים פ"א, א') "על עזבם את תורתך - שלא בירכו בתורה תחילה", ואף שבפועל הם למדו, אבל יש תנאים בשביל להיקרא "לימוד תורה", וכשאינן מקיימים את התנאים מקרי "על עזבם את תורתך"!

כיצד מקבלים את התורה

נשאל רבינו ע"י אחד התלמידים: הנה הקב"ה נתן לנו את התורה, אבל איך מקבלים את התורה?

והשיב: הקבלה שלך צריכה להיות, ללמוד את כל הש"ס באופן כזה שתמיד תהיה סוגיא אחת שבה אתה עכשיו שקוע ותפוס!

ללמוד בלא הפסקות

נשאל רבינו, כיצד לא להתבטל בזמן הלימוד.

והשיב: ללמוד בקול נעים והסברה ברורה בפה, עד שעי"ז מתחילים להרגיש טעם התורה, ואולי להקציב זמן קצוב בלי"ג שלא להפסיק באותו זמן, וכך להתרגל איזה זמן מסויים עד שקונים מעלת ההתמדה ללמוד בלא הפסקות, אבל הכל להזהר ולהתנות בלי נד.

וכשמתחילים ללמוד, אם ינהג בעצמו הנהגה טובה שלפחות בתחילת הלימוד ישתדל ללמוד ללא הפסק, הרי קיים היטב את הראשית, ואז יש לו תקוה לאחרית טובה. כשמתחילים הסדר בהנהגה כזו ולומדים זמן מה בהמשך אחד בלי הפסקה, אזי זה גורם להשקיע את עצמו בלימוד, כי הלימוד שהתחיל בו מושך את האדם להמשיך ללמוד, כי בזכות זה שהתחיל לימודו בהתמדה ופנה מהבלי עוה"ז להשקיע עצמו בלימוד התורה, הקב"ה מזכהו שירגיש טעם בלימוד, ולבו מתמלא תשוקה להמשיך להתמיד בלימודו, וכך שעה תגרוך אחריה שעה נוספת, עד שיתרגל ללמוד ברצף אחד ללא הפסק, וזה יסוד ההצלחה, שממנו יזכה לסייעתא דשמיא בלימודו.

סגולה בדוקה ומנוסה לרצות ללמוד

אמר רבינו: כאשר מרגישים קושי ואין חשק ורצון להתחיל ללמוד, סגולה בדוקה ומנוסה היא להוציא התיבות מהפה בקול רם, אף שעדיין אמירתו היא בלא חיות, בלא הרגשה ובלי הבנה, ולהתאמץ לעשות זאת גם כשהדבר עולה בקשיים.

ואזי לאחר עשרה רגעים - ואולי לאחר כרבע שעה - ולכל היותר עשרים רגעים, מובטח ללמוד שיתחיל החשק והרצון ללימוד, וקימעה קימעה מרגישים שהראש נפתח, ההתעניינות מתעוררת ומתחילים ללמוד עם ריכוז ועיון.

(כתבי תלמידים)

המציאה כמיידת היגיעה

"לא יגיעת ומצאת אל תאמין" (מגילה ו ע"ב). אמר רבינו: לא נאמר "לא למדת", אלא "לא יגיעת" - והיינו אף שלומד טובא אבל לומד שלא ביגיעה, על זה קמ"ל "אל תאמין". אי אפשר

להספיק ואין מתעכבים בשמית לב לדעת ולהבין, וסבורים שמהלימוד המהיר כבר יודעים.. והדבר מצוי כשמתחילים ללמוד דברי התוספות ואין מבינים כראוי את דבריהם, ואין מבינים קושייתם, וסיבת הדבר מפני שאין בהירות בהבנת הגמרא. אחר שישבו ויבררו היטב במתינות דברי הגמרא ופירושו רש"י, יוכלו להבין מה באו התוספות להקשות ומה הוסיפו בביאור הגמרא, וכן הוא בלימוד דברי שאר הראשונים.

והעצה לזה ללמוד עם חברותא, לברר יחדיו הגמרא והראשונים, שמתוך שמציעים הדברים זה לזה יראו מה ברור להם ומה לא הבינו, ועל ידי זה תהא משנתם סדורה להם.

אם אינו נהנה מהלימוד - אין התורה סם חיים לו

אמר רבינו: "ברפואה שייך לפעמים שהיא מרה מאוד, אבל הרופא קובע שזוהי הרפואה ואפילו שזה ממש מר מאוד, והוא סובל מרירות גדולה, הוא בולע וזה רפואה.

אמנם בתורה אין זה כך, שאם אין את הטעם בתורה אין רצון ללמוד, אז הוא רחוק מהתורה. התורה היא סם חיים או להפך, ואם אינו מרגיש טעם והנאה מהלימוד, לא יועיל לו סם התורה להחיותו".

תורה "תבלין" - טעם המלחמה!

בראתי יצה"ר בראתי לו תורה "תבלין" (קדושין ל', ב') - התבלינים עושים את הטעם הטוב של המאכל, כך היא התורה, רק אם מרגיש את הטעם הטוב והמתוק של התורה, את הגישמאק והנעימות שבה, זהו הדבר היחיד שאפשר להיעזר בו במלחמה נגד היצה"ר.

(כתבי תלמידים)

כיצד אפשר לקרוא

לתורה הקדושה "חומר"?

בימי ראשון היה נהוג מבחן שבועי בישיבה, ופעם אחת אמר אחד הבחורים כי לא הספיק לחזור על החומר ולכן אינו יכול להיבחן.

אמר לו רבינו: "נו, לא הספקת, בסדר אבל איך אפשר לקרוא לגמרא "חומר", האם זה היסטוריה או חשבון? הרי לומדים תורת ה', ואיך אפשר לקרוא לתורה הק' "חומר"?"

כך היה נוטע ומשריש בנו יראת שמים.

לימוד התורה יש לו תנאים!

סיפר הרב מנחם בירנבוים שליט"א:

התעורר ויכוח סוער ביני ובין מלמד תשב"ר אחד, שראה בית מדרש אחד שלמדו שם בחורים ממקום תורני ששנה ממוסרת הישיבות, וסיפר בהתפעלות שלמדו בהתמדה גדולה. ואני טענתי כנגדו שאין לימוד התורה שלהם כמו שצריך. ושאלו אותי המלמדים הנוכחים: וכי אתה מחליט מה זה לימוד התורה כמו שצריך? וסיפרתי הדברים לפני רבינו.

דרך הלימוד הנכונה כדי להרגיש את המת'יקות בלימוד התורה

אמר רבינו:

הגמרא אומרת (שבת לא ע"א) שדברי תורה נקנים רק מתוך שמחה, שמחת הלב. אם חסר לאדם את הסיפוק הפנימי, זהו מצב שיכול להביאו לנפילה גדולה, ולכן תמיד בזמן שלומדים יש להרגיש טעם בלימוד, להרגיש את המת'יקות בלימוד התורה, וכשמרגישים טעם בלימוד - זה נתן חיזוק ודחיפה להמשיך עוד ועוד.

איך מרגישים טעם בלימוד? ראשית, צריך להתרגל ללמוד ללא הפסקות, לא לעשות את הלימוד קרעים קרעים, כי עיקר ההצלחה בתורה הוא כשלומדים בהמשך אחד. התבוננו בדבר ותרואו, שפעמים מתחילים ללמוד בהכרח ובקושי, עצלות הגוף מכבידה על השעבוד ללימוד התורה, אך משמתגברים ונכנסים ללימוד, לומדים רבע שעה או מחציתה, מתחילים להרגיש משיכה ללימוד. דבר זה הוא מכח קדושת התורה המשיכה לנפשו של האדם את ההרגשה בטעמה של תורה, ומתוך כך גוררת אותו להמשיך בלימוד ביגיעה ובעמל, אך כל זה אם לומד ללא הפסק, ברציפות.

העצה להצליח בזה, לימודו רבותינו בעלי המוסר, שיקבע לעצמו זמן מה בתחילת לימודו שבזמן זה אינו מפסיק, ולומד בהמשך אחד. קביעות זו תשפיע להרגיל בהתמדה וסופה שתרכבה וימשיך בלימוד ברציפות זמן הרבה.

והשנית, אופן הלימוד, שישתדל ללמוד בנחת ולא במהירות, לברר את הכתוב - ואיני מכוון בזה להתעכב מיד בכל העמקות, שזה חלק נוסף שגם אליו נדרשים - אבל ההתחלה צריכה להיות להתבונן במתינות לקנות את תוכן דברי הסוגיא, ללמוד פעם אחת דברי הגמרא, ואם לא מבינים לחזור פעם שניה, וללמוד דברי רש"י ולדייק דבריו ולנסות שוב להבין, עד שהקב"ה עוזר ומבינים.

הקושי וההכבדה בלימוד באים בגלל המהירות, שרוצים

ללכת לישון ולקום למדן, זה מעולם לא קרה. והוסיף: "בזמן האחרון מחפשים לקבל ברכות וסגולות על תורה ויראת שמים. רוצים ללכת לישון ולקום תלמידי חכמים..."

מהו 'שקוע בלימוד'

פעמים רבות היה רבינו מזכיר את דבריו של אחד מיחידיו הדור על עצמו, שעיקר הצלחתו היתה, שהיה לומד ומברר הכל בפנים בבהירות, והיה חוזר ושונה פרקו כמה פעמים עד שנקנו לו הדברים בעל פה. ועיקר יגיעתו היה שלא להסיח דעת מן הלימוד במשך כל היום, אף בשעה שהיה עסוק באכילה ובמנוחה, והיה מתייגע במוחו כל הזמן לחזור על לימודו, ומכך עלה ונתעלה.

וסיפר רבינו בשם אחד מתלמידי רבינו הגאון רבי ברוך בער זצוק"ל, שפעם דיבר רבו ז"ל לפני התלמידים בענין יגיעת התורה, ואמה: "מהי ההבחנה להיות נחשב שקוע בלימוד?", וצייר דוגמה מעצמו, ואמה: "אני לומד סוגיא עד שנופלת עלי תרדמה מרוב עייפות ותשישות, ומיד כשאני מתעורר וממשיך ללמוד - הריני ממשיך באותו מקום שבו הפסקתי כשנרדמתי".

זהו הנחשב "שקוע בלימוד", שהשינה אינה הפסק ויציאה מהלימוד. לזכות לקניינים בתורה, אפשר רק אם בעת שסוגר את הגמרא אינו מתנתק מהגמרא ומהלימוד.

גם כשהולכים ברחוב!

בין דפי הקבלות של רבינו בהיותו בחוה, מצינו קבלה אחת: "לחשוב בלימוד גם כשהולכים ברחוב!" והיה אומר תמיד, שגם כשסוגרים את הגמרא, המחשבה צריכה להיות בלימוד. ואמר לחשוב בעיקר על הלכות שנוגעות לרחוב, כמו שבת ועירובין, ארבע אמות ועשרה טפחים וכדומה.

למצוא בכל מקום שאלות הקשורות ללימוד

נשאל האם ללכת ברחוב עם ספר פתוח וללמוד.

וענה: "צריך להתרגל לחשוב בלימוד! מצינו בש"ס שאמוראים שאלו כל מיני שאלות של היכי תימצא. הם הלכו ברחוב והיו שקועים בלימוד, וכל מקום שהלכו דיברו בעניינים שעסקו ולמדו. למדו דיני אבידה - שאלו מצא כאן ארנקי וכו' מהו, למדו הלכות שחיטה - שאלו מצא כאן תרנגולים שחוטים וכו' מהו, ככה חיו וככה למדו!"

כיצד זוכים לשמחה בלימוד

אברך נכנס עם בנו כבן י"ד, וביקש ברכה שהילד יגדל בתורה.

ענה ואמר רבינו: עיקר ההצלחה היא ע"י לימוד בשמחה! וכיצד זוכים ללמוד בשמחה? מתייגעים בסוגיא, ורואים מיד את רש"י, ואיך מיישב רש"י את מה שהיה קשה בסוגיא, (והוסיף, שכאשר לומדים בלי רש"י אזי רק מתבלבלים...). וכשהקב"ה רואה שהוא "מצטער" על כך שאינו מבין, אזי הקב"ה פותח את "לבו", ולא רק את שכלו, ומתגלה לו הפשט, וכך זוכה לשמחה. (מרשימות הגר"י סוקל)

"עם מדושני עונג"

הקשה רבינו, אנו אומרים בתפילת שבת "עם מדושני עונג", והיכן מוצאים אנו שכלל ישראל מדושן עונג?

אלא - היה אומר רבינו - כשבחור מתחיל ללמוד והוא רואה שזה קשה, "נהיה לו חושך", הוא לא מבין. אבל הוא אינו מתייאש, וחוזר שוב ומתחיל את הגמרא מהתחלה, ואז לאט לאט הקב"ה פותח לו את הראש ומסייע בידו להתחיל להבין, ואז "נהיה לו אור גדול", הנה הוא מבין את הסוגיא.

וכי יש לך עונג יותר גדול מזה? הרי זהו האושר הכי הגדול בחיים!

"או אז מרגישים שמחת גן עדן"

בשיחה שמסר בהיכל ישיבת "בית שמעיה" בב"ב, אמר רבינו את הדברים הבאים: "חברותא יושבת ולומדת, מתייגעת להבין את הגמרא, את דברי התוספות ורש"י, ולמרות היגיעה בתחילה הם מצטערים שלא זכו להבין. רק אחר כך מרוב יגיעה, נפתחים שערי חכמה ומתחילים להבין את דברי התורה, את סברות הראשונים. או אז מרגישים שמחת גן עדן, ומרגישים טעם גן עדן העליון, אף שהגוף נמצא עדיין עם הנשמה".

איך קונים תורה?

ז' במיעוט תענוג

הרב
יעקב סירוטה

לכל אדם בכלל אבל לבחור בפרט -

ישנה תמונת חזון בדמיונו, משם הוא שואב עידוד ברגעים שפופים.

בדרך כלל זה קורה בעיצומו של סדר או שיעור, כאשר מסביב יושבים החברים ומתנועעים נמרצות, מתנצחים בקול תורה ער ומלא חיים, ופניהם מעידות על הנאה עילאית, ורק אתה, קודר ונכא רוח. אתה מביט אל הגמרא הפתוחה מלפנים, וחש את המוח מנותק, את הלב מרוחק, עצם הנוכחות שלך בין כל החיות הזו, נדמית לך בלתי קשורה. והלב יוצא מקנאה.

ואז, עולה התמונה ההיא. התמונה שפרטיה שונים אצל כל אחד, אך העיקרון זהה: אי שם במקום אחר ומרוחק, בסמוך לאגם מים מפכה, על מרבד דשא רך, מונח לו סטנדר עם גמרא, אתה מתרווח על הכורסא העמוקה, ופשוט מתענג על ה'. בתוך מנוחת הנפש הזו, כששום דבר אינו מטריד את המנוחה, שם, בעיני רוחך, תצליח ללמוד כפי שאתה באמת רוצה. כפי שאתה באמת יכול. אז נכון שכאן, בחדר השיעורים האפלולי למחצה, לצד החברים הרציניים, כאן זה לא כל כך הולך, אבל שם, בתמונה... אוהו...

ובכן, זו כמובן עצת היצר. והעצה הזו היא מסוכנת והרת אסון, משום שהיא נותנת מרגוע מזויף. נוח מאוד להאשים את המצב, את הנתונים ואת הסביבה, את התקופה ואת המעמד ובלית ברירה גם את מזג האוויר בחוסר החשק, בבטלה המתמשכת, אבל כמה וכמה פעמים מדגישים לנו חז"ל שעלינו להיות מוכנים לוותר לחלוטין על נוחיות העולם הזה, להיות נכונים לדבוק בתורה וללמוד אותה יהיה מה שיהיה.

"זאת התורה אדם כי ימות באהל", מדוע שינה הכתוב לשונו ואמר זאת התורה, ולא כפי שנאמר לגבי כל הקרבנות זאת תורת העולה, האשם וכו'? דורש מזה ריש לקיש (גיטין נז. ועוד) "אין דברי תורה מתקיימין אלא במי שממית עצמו עליה". היא-היא התורה, מתקיימת רק אצל מי שממית עצמו עליה. אין אפשרות להכיל תורה אם לא ימית את עצמו קודם.

מה פירוש המיתה הזאת? אומר המהרש"א: "וענין המיתה שממית גופו ומסלק ממנו מותר התאוה". כלומר, בכדי לגשת נכונה אל התורה יש צורך להמית את כל רצונותיו הגשמיים. אי אפשר לצפות שבדברי תורה יתקיימו ברגע שיש לו דרישות וחלומות על עניינים העומדים ברום העולם הזה...

גדולי הדורות בכל העתים ומכל הזמנים, התייחדו בנושא זה. העולם הזה וכל הצעותיו המפתות לא דרכו על מפתן ביתם. וגם אם נתברכו בשני שולחנות, מכל מקום הם לעצמם לא נהנו כמלא נימה ולא התענגו בשום תענוג גשמי.

מפעים להתבונן בדמותו הסגפנית של מרנא החזו"א, בפניו הכחושה וקומתו הכפופה, מחייז מלאי התלאות, כפי שהוא מעיד על עצמו במכתב (אגרות חזו"א ח"א קנ"ג) "...בהיותי שבור ורצוף כל הימים, ולא זכיתי לשום ענג מתענוגי החיים נוסף לכאבי הגוף ושבירתו כל הימים". כך מעיד רבן של ישראל של ישראל על עצמו.

אבל העיקר הוא ההמשך: "הענג היחידי הוא לי לעשות רצון קוני ואין לי צער יותר גמור מכישלון בעוון..."

וזה תלוי זה בזה. אם נהנים מהנאותיו המזויפות של העולם, אם מחפשים את העינוגים הגשמיים, אזי אי אפשר לחוש את טעם הרוח, עונג התורה. אי אפשר לפסוח על שני הסעיפים. הגמרא בכתובות (קד) מספרת: "בשעת פטירתו של רבי, זקף עשר אצבעותיו כלפי מעלה, אמה: רבש"ע, גלוי וידוע לפניך שיעגתי בעשר אצבעותי בתורה ולא נהניתי אפילו באצבע קטנה". כלומר, זה קשור בחד קטירא. אם יגע בתורה - הרי שלא נהנה מן העולם הזה.

כפי שהתוס' שם מביאים את דברי המדרש הידועים "עד שאדם מתפלל שיכנס תורה לתוך גופו יתפלל שלא יכנסו מעדנים לתוך גופו".

היינו, בחור שמבקש להצליח בתורה, הוא רוצה להבין ולהשכיל, לשמוע וללמוד את דברי התורה, התפילה הראשונה צריכה להיות שיזכה להיגמל מהתמכרותו לתענוגי העולם הזה. שלא יהא קשור בעבדות אל העולם הזה. לאחר מכן יתפלל שיכנסו דברי בתורה לתוכו.

זה גם שורש הפשט במשנה (אבות ו, ד) "כך היא דרכה של תורה פת במלח תאכל ומים במשורה תשתה ועל הארץ תישן וחי צער תחיה ובתורה אתה עמל".

כי ברגע שנהיה מוכנים לדבוק בתורה, גם אם זה אומר שנאלץ להסתפק בלחם צר ומים לחץ לקיומנו בעולם הזה, אזי נדע כי קנינו בנפשנו קניין תורה נוסף...

אנחנו לעזרתך בכל ענין ונושא בדרכך לעלות מעלה מעלה. צוות מורחב של 'סוקד הישיבה' לעזרתך בכל יום בשעות הערב בין השעות 7:30 ל-10:30 בערב

1-800-20-18-18
★ שיחת חינם

הישיבה

קשה לך? זקוק לעזרה?

ללכת לישיבה

ראיון

התקופה הקרובה היא גורלית עבור מאות ואפילו אלפי בחורי חמ"ד צעירים, כאשר הם עומדים על מפתח הישיבות הגדולות. בין התחנות הרבות בחיינו, זאת התחנה המשמעותית ביותר, מטבע הדברים בחירת ישיבה מתאימה חשובה היא ביותר, וחלילה בחירה שגויה עלולה לגרום לאי הצלחת הבחור במייטב שנותיו ובתקופה החשובה ביותר לצמיחתו בתורה ויראת שמיים.

אין ספק כי חששות כבדות ותהיות רבות מסתרות בליבותיהם של הבחורים הצעירים, הרה הגדול הזה שנקרא 'ישיבה גדולה' אולי קצת נראה 'מאיים', ואי היכולת להחליט מה מתאים יותר ומה פחות, או מה כלל לא מתאים, עלול קצת לבלבל את הנערים ואת הוריהם.

לשם כך התכנסנו לשיחה מעמיקה עם הרב ישראל ליוש מהפעילים המרכזיים של ארגון 'אחינו', מי שעוסק רבות בהכוונת תלמידים לישיבות, ע"מ ללבן את הדברים הללו, להבין מה תפקיד התלמיד בשעה הזו, ומה צריכה להיות מטרותו, מגמתו ושאיפתו, בתקופה חשובה זו.

עד כמה יש מושקל לדעתו של הבחור במציאת הישיבה המתאימה?

הרב ליוש: בראש ובראשונה עלינו לדעת שאין אדם לומד אלא במקום שליבו חפץ, כך שדעתו של הבחור חשובה ביותר, ואם יש לו חשק רב יותר למקום מסוים, אל לו להתעלם מזה ובשום אופן לא לדחוק את כיווני החשיבה שלו, אך יחד עם זאת על הבחור לדעת שיתכן שהרצון שלו לישיבה זו או אחרת לא נובע ממקום נכון ואמיתי, אלא משיקולים אחרים ולא ענייניים, כמו 'שם' וכדומה, ולכן כדאי מאוד להיוועץ עם הורים והרבנים שהם בעלי הניסיון, ולגרום שהעצות שלהם יהיו גם הרצון של הבחור, ובכך הוא ילמד גם במקום טוב ומתאים, וגם במקום שליבו חפץ.

לאחרונה רווחות השמועות שההצלחה במבחן אינו כ"כ עקרוני בקבלה לישיבה, כי הדברים נסגרים בבירורים על הבחור אצל הצוות בישיבה קטנה, האם שמועות אלו נכונות או לא?

הרב ליוש: אינני חושב שאפשר להכליל ולומר שבכל הישיבות המבחן קובע או לא קובע, ברור שישנם ישיבות שהמבחן מאוד קובע, וישנם ישיבות שהמבחן פחות קובע ודווקא הבירורים קובעים יותר, אבל דבר אחד ברור שבכל הישיבות הוא קובע במידה כזו או אחרת, וגם ישיבה שסמכה על הבירורים, כאשר הבחור לא

יצליח במבחן הם יחשבו פעמיים אם לקבל אותו למרות הבירורים הטובים שהם שמעו עליו.

אבל חשוב לי לומר דבר נוסף בענין ההצלחה במבחנים. לעניות דעתי, להצלחה במבחנים יש עוד שתי מטרות חשובות, גם אם זה לא ממש יקבע לגבי הקבלה לישיבה, א. גם אם יקבלו את הבחור למרות שהוא לא הצליח במבחן, אבל הרבה יותר טוב לבחור להתקבל לישיבה מתוך הצלחה במבחן, בכך יהיה לצוות הישיבה רושם טוב עליו עוד לפני שהוא מגיע לישיבה, ודבר זה יעזור לו מאוד בהצלחתו בישיבה, אם זה בקביעת חברותות או בשאר עניינים חשובים. ב. כדי להצליח במבחן, הרי הבחור צריך להשקיע וללמוד היטב, וברור שאינו דומה התחלה בישיבה גדולה מתוך לימוד טוב בסוף הישיבה קטנה, לבין התחלת ישיבה גדולה מתוך התרשלות בסוף הישיבה קטנה, ולכן גם אם ההצלחה במבחן לא חשובה לקבלה בישיבה, אבל היא חשובה מספיק כדי לגרום לבחור להתמיד בסוף הזמן, ובכך להתחיל את הישיבה גדולה מתוך סיפוק והתעלות.

על פי מה יוכל הבחור להחליט אם מתאימה עבורו ישיבה עם כמות גדולה של בחורים, או שמוא הוא צריך כמות מצומצמת של בחורים?

הרב ליוש: קשה מאוד לענות על השאלה הזו, משום שבאמת זה מאוד תלוי בסגנון הבחור ובצרכיו האישיים המאפיינים אותו, רק ע"מ שהבחור יוכל קצת לכוון את עצמו בנידון הזה, נעמיד את המעלות בכל אחד מהצדדים, ועפ"י נקווה שהבחור יכיר את מקומו. ישנם בחורים שהמנוע שמניע אותם זה דווקא הכמות הגדולה של הבחורים, הם צריכים לראות עוצמה בסביבתם, וכך הם גדלים, רק אם הם יכנסו לבית מדרש ענק עם קול תורה עצום, הם יסחפו וישאבו פנימה עם כל הכוחות, ופחות חשוב להם הקשר האישי עם צוות הישיבה, אך ישנם בחורים שמכירים את עצמם, והם יודעים שבישיבה קטנה מה שהחזיק אותם הוא יותר הקשר האישי עם הצוות, יכולת ההקשבה שלהם, האוזן הקשבת והתמיכה שלהם, הם אלו שעזרו להם בעלייתם הרוחנית, א"כ הבחורים הללו בודאי יצטרכו לחפש מקום קטן וחסם שלצוות הישיבה יש זמן להתפתות אליהם.

חשוב לציין: כמות הבחורים בישיבה לא אומר כלום על איכותה של הישיבה, או הרמה הלימודית בה, ישנם הרבה ישיבות טובות ומצוינות שכמות הבחורים שם היא קטנה, וזה לא נובע מאי הצלחה ברישום, אלא בכוונה תחילה מתוך קו חינוכי מחושב.

האם לדעתם עדיף שהבחור ילך לישיבה גדולה עם קבוצת בחורים מהישיבה קטנה בה הוא לומד, או שטוב יותר שהוא ילך לבד בלי הרבה חברים מהישיבה קטנה?

הרב ליוש: בפשטות בוודאי שעדיף לבחור ללכת עם קבוצה של בחורים מהישיבה קטנה, ולא ללכת לבד לישיבה גדולה. כמוכח, בתנאי שהבחורים שהיוא הולך איתם הם בחורים שרוח חכמים נוחה מההתחברות איתם. אבל אם הבחור צריך לפתוח דף חדש, משום שבישיבה קטנה הוא לא מיצה את כל כוחותיו, ובאופן רגיל נראה שהוא עומד להשתנות עם המעבר לישיבה גדולה, יתכן שכדאי לו ללכת לבד בלי הרבה חברים מהישיבה קטנה, ובכך יהיה לו יותר קל לשנות את הסטיגמה שכבר נדבקה בו אצל החברים שלו מהישיבה קטנה.

האם אתם רואים מניעה מללכת לישיבות חדשות שזו השנה הראשונה או השניה שלהם?

הרב ליוש: לעניות דעתי אין מניעה כלל וכלל מללכת לישיבות חדשות, אדרבה לפעמים הדבר הוא בבחינת 'מטאטא חדש מטאטא טוב יותר'. ישנה גם בחינה של 'מייסדים', זו תחושת שליחות מיוחדת שנותנת לבחורים מעוף חזק ודירבון גדול להתעלות ולהוות דוגמה טובה ויסודות טובים להקמת הישיבה.

ברשותכם! נציג בפניכם שאלה של בחור שהגיעה לשולחן המערכת, שגם היא נוגעת ישירות לענייננו, וזו לשון השאלה:

אבי למד בישיבה מסוימת. כל חיי גדלתי על סיפורים ששמעתי ממנו על הווי הישיבה ועל רבו ראש הישיבה שם. בעקבות זאת, פסגת שאיפתי להגיע אל הישיבה הזו בה למד אבי, אך בליבי פנימה מתגנבת המחשבה שמי אמר שהישיבה הזו אכן מתאימה לי, וגם אם אכן כן אני חושש מאוד שלא אתקבל לשם, ואז יתכן שאני אשבר מזה מאוד, כי פסגת שאיפתי תעלם ממני.

הרב ליוש: דבר ראשון, אך טבעי הוא שבחור רוצה ללמוד בישיבה בה למד אביו, ובעיקר כי אביו שיתף ומשתף אותו בהווי הישיבה, אני מתאר לעצמי שאם סיפורי אביו הצליחו ליצור אצלך שאיפה כה עזה, כנראה שהישיבה אכן טובה ומצוינת, ואולי הראיה הטובה לכך היא, שלמרות שעברו כל כך הרבה שנים מאז למד בה אביו, עדיין היא נר לרגליו והיא עבורו מקור השראה, יתירה מזו אם הישיבה לא היתה מתאימה עבורך, אביו כנראה היה מוצא את ההזדמנות להניא אותך מלכת לשם.

ובנוגע לחששך השני שאולי לא תתקבל לשם ותישיבה, אומר לך כך: מידת המשבר שיהיה לך אם לא תתקבל לישיבה בה למד אביו, היא כמידת הציפייה והשאיפה שלך, ולכן אם תשכיל לשנן לעצמך שאמנם הישיבה הזו היא טובה ומצוינת עבורך, אך יחד עם זאת קיימות עוד ישיבות טובות ומעולות, שיכולות להתאים לך לא פחות אפי' שאבך לא למד בהם, אזי גם המשבר שלך מאי הקבלה לשם לא יהיה משמעותי ביותר.

ואולי עוד ענין חשוב, וזה נוגע לכל הבחורים שלא יתקבלו למקומות שהם רצו, אנחנו צריכים לדעת שיש מנהיג לבירה, ובסופו של דבר רכל מה שיקרה איתנו, קורה על ידו ובהכונתו, ואם אנחנו יודעים מה טוב עבורנו, על אחת כמה וכמה שהוא יודע מה טוב עבורנו, ולהיכן שבסוף התקבלנו ולהכנו, כנראה שזה לטובתנו, רק תפקידנו הוא להרגיש כך ואכן לנצל בכל מקום את המעלות שלו עבורנו, ועי"ז נתעלה מעלה מעלה כשאיפתנו.

לסיום, היינו רוצים לשאול אתכם, כמי שמלווה את הבחורים גם אחרי כניסתם אל הישיבה הגדולה, מה ההמלצה הטובה והחשובה ביותר, אותה צריך הבחור לדעת עם כניסתו לישיבה גדולה?

ישנו נושא חשוב מאוד והוא נושא החברה, אני יודע ומבין שיש חששות רבות בלבו של כל בחור טרם הכניסה לישיבה גדולה, אך יותר מכל הוא לחוץ מה'חברה', כן החברה זה נושא שתופס מקום של כבוד בלבם של נערים בגילאים אלו, ולכן בימים הראשונים בישיבה בהם כל בחור תר ומחפש אחרי חברים חדשים ונחמדים שיכולו להיות חלק מהמסגרת החברתית שלו, הבחור צריך לדעת שכלל שהוא יתחבר לשכבה העליונה של השיעור, כך מעמדו בחברה יהיה גבוה יותר, גם בעיני השכבה הבינונית והנמוכה של השיעור, אין בחור שאינו רוצה להיות חברת הבחורים המיוחדים והטובים, גם מי שאינו נמנה על קבוצת המצוינים, הוא בוודאי חפץ להיות בקשר עם המצוינים ולהסתופף בצילם.

עצה קטנה ופרקטית יש לי לכל בחור בתקופתו הראשונה בישיבה, אל תנסה להשקיע מאמץ וזמן במציאת חברים, על חשבון הזמן והמחשבה המיועדים ללימוד, כי להיפך ככל שתשקיע ותתמיד בלימודך, יבוא אליך החברים מאליהם, וישאבו אל האור שבך ואל הקסם הפנימי שלך, התורה שתלמד בחשק נפלא תשרה עליך קסם ומאור פנים שהחברה כולה תשאף להיות בסביבה זו, והשקעה הגדולה שישקיעו אחריהם במציאת חברים תיחסך ממך, ותעשה מאליה בצורה המועילה ביותר.

אנחנו לעזרתך בכל ענין ונושא בדרכך לעלות מעלה מעלה.
צוות מורחב של 'מוקד הישיבה' לעזרתך בכל יום בשעות הערב
בין השעות 7:30 ל-10:30 בערב
שיחת חינוך ★ 1-800-20-18-18

קשה לך?
זקוק לעזרה?

